

Asia: VN/195/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle työturvallisuuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Akava ry kiittää mahdollisuudesta lausua työturvallisuuslain muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta. Esitämme lausuntonamme seuraavaa:

Lausunnolla oleva hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työturvallisuuslain muuttamisesta on ollut myös käsittelyssä Sosiaali- ja Terveysministeriön alaisessa kolmikantaisessa työturvallisuussäännöksiä valmisteleavassa neuvottelukunnassa ja Akava on siellä hyväksynyt hallituksen esitysluonnoksen mukaisen esityksen. Pidämme esitystä kokonaisuudessaan kannatettavana.

Ehdotus säätää työajan ulkopuolella tapahtuva työhön liittyvä matkustaminen vaarojen arvioinnissa huomioon otettavaksi on akavalaisen jäsenkunnan kannalta erittäin tarpeellinen.

Työajan ulkopuolella tapahtuva matkustaminen lisää olennaisesti kuormitusta ja työhön sidonnaisuutta. Akavalaiset yksityisen sektorin asiantuntijat matkustivat keskimäärin 22 päivää vuodessa ja matkapäivien määrä kasvaa, mitä ylemmäksi organisaatiossa mennään. Ylimmissä desileissä matkapäiviä saattaa olla vuodessa 50-70 päivää. Matkat kohdistuvat niin ulkomaille kuin kotimaahan. Työn ja yksityiselämän yhteensovittamisen hankaloituminen, työtehtävien kasautuminen, aikaerolennot, iltaisin ja yöaikaan tapahtuva matkustaminen ja näiden yhdistelmä lisää haitallista kuormitusta ja vaikeuttaa palautumista.

Työajan ulkopuolella tapahtuva matkustaminen ei ole työaikaa, vaikka tosiasiallisesti työntekijällä ei ole mahdollisuutta matkustaa muutoin kuin työajan ulkopuolella eikä hän voi vaikuttaa matkustamisen ajankohtaan tai tapaan. Työtehtävien suorittamisen kannalta matkustaminen on välttämätöntä eikä työntekijä voi siitä kieltäytyä. Vaikka covid19 -pandemia on käytännössä minimoinut matkustamisen työtehtävissä, pandemian päättyessä työtehtävien puitteissa ja työajan ulkopuolella tapahtuva matkustaminen palautunee merkittävässä määrin.

Vaikka työajan ulkopuolella tapahtuvasta matkustamisesta mahdollisesti aiheutuva haitallisen kuormituksen ehkäiseminen on otettu huomioon työaikalaisissa ja ns. viittaussäännöksellä korostetaan työaikalain ja työturvallisuuslain säännösten kytkeytymisestä matkustamiseen käytetyn ajan osalta, ei tämä ole riittävää. Säännökset eivät velvoita työnantajaa riittävän selkeästi ja myös uuden ehdotetun sääntelyn osalta velvoittavuus tulisi määritellä tarkemmin, jotta sääntelyllä voitaisiin tosiasiallisesti vaikuttaa työn ulkopuolella tapahtuvan matkustamisen haitallisen kuormituksen arviointiin ja vähentämiseen riittävin toimenpitein. Myös työterveyshuollon osallisuus arvioinnissa tulisi olla velvoittavaa, eikä harkinnanvaraista.

Työturvallisuuslain 30.1 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että työnantajalle säädettäisiin velvollisuus antaa työntekijälle tämän pyynnöstä selvitys seikoista, joiden vuoksi työtehtävien tai -vuoron vaihtaminen ei ole mahdollista. Selvitykselle ei kuitenkaan säädettäisi määrämuotoa ja sen voisi antaa myös suullisesti. Selvitys kieltäytymisen perusteista tulisi kuitenkin antaa aina kirjallisesti. Ristiriitatilanteissa ja tilanteissa, joissa tulee arvioida esimerkiksi työttömän työntekijän työsuhteen päättymissyytä ja siten toimeentulon suuruutta, on kirjallisuusvaatimuksella merkitys. Kirjallisuusvaatimus osaltaan vähentää myös väärinymmärryksiä ja tulkintavaikeuksia, jotta osapuolilla olisi sama täsmällinen tieto, mikä on ollut kieltäytymisen asiallisena syyinä.

Lotta Savinko

Akava ry

Savinko Lotta
Akava ry